

POSTANOWIENIE

20 lipca 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

na posiedzeniu niejawnym 20 lipca 2023 r. w Warszawie,
w sprawie z powództwa M. G. i J. G. - współników spółki cywilnej M. w O.
przeciwko R. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Z.
o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli ewentualnie zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej R. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Z.
od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu
z 22 września 2021 r., I AGa 194/21,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od pozwanej na rzecz powodów kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł z odsetkami wynikającymi z art. 98 § 1¹ k.p.c. za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia orzeczenia zobowiązanemu do dnia zapłaty z tytułu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 22 września 2021 r. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu, w następstwie apelacji powodów, zmienił wyrok Sądu Okręgowego w Legnicy z 8 kwietnia 2021 r. w ten sposób, że oddalił powództwo o zobowiązanie strony pozwanej do złożenia oświadczenia woli i zasądził od pozwanej solidarnie na rzecz powodów kwotę 184.500 zł (z bliżej oznaczonymi odsetkami) z tytuł zwrotu uiszczonego przez powodów zadatku.

W skardze kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, pozwana wskazała przyczynę kasacyjną określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. Jednakże zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa. Wyłącznie podstawą oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania są wskazane w niej przyczyny kasacyjne wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.).

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., jeżeli zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, niepubl.) i w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 15 października 2015 r., III CSK 198/15,

niepubl.; z 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, niepubl.; z 2 czerwca 2016 r., III CSK 113/16, niepubl.; z 27 października 2016 r., III CSK 217/16, niepubl.; z 29 września 2017 r., V CSK 162/17, niepubl.; z 7 marca 2018 r., I CSK 664/17, niepubl.; z 18 kwietnia 2018 r., II CSK 726/17, niepubl.; z 5 października 2018 r., V CSK 168/18, niepubl.).

Skarżąca nie wykazała, by wyrok Sądu Apelacyjnego był dotknięty tego rodzaju nieprawidłowościami. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażono zapatrywanie, że w sytuacji objętej hipotezą art. 394 § 3 k.c. nie zachodzi konieczność odstąpienia od umowy, a wystarczające do ubiegania się o zwrot kwoty wpłaconej tytułem zadatku jest wykazanie, iż niewykonanie umowy nastąpiło wskutek okoliczności, za które żadna ze stron nie ponosi odpowiedzialności, względnie udowodnienie, że nastąpiło to z przyczyn leżących także po stronie kontrahenta (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 26 września 2012 r., II CSK 66/12, niepubl.). W tej sytuacji nie sposób uznać, że zarzucane w skardze kasacyjnej naruszenie art. 394 § 1 i 3 k.c. miało charakter kwalifikowany i nie podlegało różnym ocenom. Motywy zaskarżonego orzeczenia pozwalają też – mimo pewnych niedoskonałości - określić podstawę prawną rozstrzygnięcia (Sąd Apelacyjny wspomniał ogólnie o art. 394 k.c., jednak sens wyводу wskazuje *implicite* na wyłączenie zastosowania art. 394 § 1 k.c. oraz zastosowanie art. 394 § 3 *in fine* k.c.), a treść uzasadnienia pozwala na dokonanie jego kontroli kasacyjnej, co nie pozwala uznać zarzutu naruszenia art. 327¹ § 1 pkt 1 i 2 w związku z art. 391 oraz art. 387 § 2¹ pkt 1 i 2 k.p.c. za oczywiście zasadny. Skarżący nie wykazał również, aby zarzucane naruszenie art. 74 § 1 i 4 oraz art. 77 § 1 k.c. a także art. 458¹¹ w związku z art. 391 k.p.c. spowodowało wydanie w sprawie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Nawet przy założeniu, że – jak wywodzi skarżąca - strony nie dokonały skutecznej zmiany terminu zawarcia umowy przyrzeczonej przez ustne ustalenia poczynione w rozmowie telefonicznej z 2 października 2019 r., a wykazywanie tej czynności przez powodów jest objęte ograniczeniami dowodowymi z art. 458¹¹ k.p.c., trzeba zauważyć, iż ograniczenia te nie dotyczyły ustalenia przez Sąd Apelacyjny (na podstawie uznanych za wiarygodne twierdzeń powodów), że w rozmowie telefonicznej z 2 października 2019 r. W. R. – prowadzący w imieniu pozwanej rozmowy dotyczące transakcji - poinformował

powodów, iż reprezentant pozwanej nie może stawić się następnego dnia w kancelarii notarialnej w celu zawarcia umowy przyrzeczonej. Tymczasem przede wszystkim właśnie to ustalenie faktyczne stanowiło podstawę dokonanej przez Sąd Apelacyjny oceny, że powodów nie można obarczyć wyłączną odpowiedzialnością za niedojście do skutku umowy przyrzeczonej w terminie 3 października 2019 r., a ponadto, że oświadczenie strony pozwanej o odstąpieniu od umowy nie było skuteczne i nie przysługuje jej prawo do zachowania zadatku.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

[a!]

(K.L.)

